

## **Svar på interpellation ställd av Sverigedemokraterna – Hur arbetar kommunen för att förhindra sexuella övergrepp på barn?**

### **Vilka förebyggande åtgärder vidtar styrande minoriteten för att förhindra övergrepp mot barn i Linköpings kommun?**

Sexuella övergrepp kan ske på många sätt och på olika ställen. De kan ske inomhus, utomhus, vid fysiska möten eller i digital form via nätet. Enligt socialtjänstlagen (14 kap. 1 c § SoL) är det alla som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa som bör anmäla det. I Linköpings kommun ska anmälan ske till Social- och omsorgsförvaltningen. Att anmäla sin oro för ett barn är ett sätt att ta ansvar för barnet och uppmärksamma socialtjänsten på situationen. Som anmälare behöver man inte vara säker på att barnet far illa, det räcker att en misstanke finns. Det är i sin tur socialtjänsten som ska utreda barnets situation och bedöma om barnet behöver det skydd eller stöd som de förfogar över.

Linköpings kommun samarbetar och nätverkar med olika aktörer inom kommunen för att förhindra och förebygga sexuell övergrepp mot barn. Aktörer som berörs är bland annat: Region Östergötland, Novahuset - förening mot sexuellt våld samt polisen.

Inom Region Östergötland finns barn- och ungdomspsykiatri (BUP) som är en enhet för behandling till barn och ungdomar som har varit utsatta för misshandel eller sexuella övergrepp. Enheten tar emot barn och ungdomar upp till 18 år samt deras föräldrar. BUP Elefanten erbjuder också hjälp till barn som har begått övergrepp på andra barn och stöd till deras familjer. I Linköping finns även ungdoms- mottagningen och samtalsmottagningen Unga vuxna. Ungdomsmottagningen finns även som en webbplats (UMO.se) tillgänglig för alla, där svar på förgår kring sex, hälsa och relationer kan hittas.

Från den 7 september finns Ungdomshälsan i appen Din vård. Ungdomar i Östergötland mellan 13 och 25 år kan boka tid och träffa Ungdomshälsan direkt i appen. Det är kostnadsfritt och allt som behövs är ett BankID och en bra internetuppkoppling. En annan form av samverkan mellan Linköpings kommun och Region Östergötland är familjecentral. En familjecentral är en mötesplats för barnfamiljer, där pedagoger från öppna förskolan, socialsekreterare och barnavårdscentralen (BVC) arbetar tillsammans för att stödja vårdnadshavare i föräldraskapet och följa barnets hälsa och utveckling. Det finns för närvarande 8 stycken familjecentraler i Linköping. Verksamheten är frivillig och kostnadsfri.

Novahuset är en ideell förening som erbjuder stöd och rådgivning till personer som har blivit utsatta för någon form av sexuellt övergrepp, oavsett om övergrepp skett online eller offline. Förening Novahuset har sedan 2008 haft sitt huvudsäte i Linköping. Verksamheten består av tre huvudområden: förebyggande, stöd och uppsökande. Utifrån ett barnperspektiv har Linköpings kommun och Novahuset ingått ett ideellt partnerskap (IOP). Överenskommelsen avser perioden 2021-01-01 - 2023-12-31. Målgruppen för samarbetet är elever och personal i kommunala och fristående mellanstadie- och högstadieskolor i kommunen, personal inom socialtjänsten samt de våldsutsatta som fångas upp eller som självmant vänder sig till Novahuset. Särskilt fokus ska läggas på personer med psykisk/kognitiv funktionsnedsättning

som löper en stor risk för sexuell utsatthet. Uppföljning av det överenskomna partnerskapet med Novahuset är planerat att ske under år 2021.

Novahuset erbjuder stöd till skolorna i form av workshops och föreläsningar med elever, vårdnadshavare och personal kring frågor som rör allt från att prata om kroppen, porr, sex och relationer, till att få rådgivning om hur man kan hantera övergrepp. Hur stöd och samverkan på skolorna ska gå till formas gemensamt mellan Novahuset och den aktuella skolan. För närvarande skickas minst ett erbjudande till samtliga mellan- och högstadieskolor och särskolor från årskurs fyra i Linköping. Novahuset har även riktade aktiviteter mot vårdnadshavare som består av informationsträffar, digitala föreläsningar, stödgrupper. Detta bidrar till att föräldrarna lättare ska hitta verktyg för att föra samtal med sina barn om risker som finns i den digitala världen samt rusta barnen för situationer där risker för övergrepp och hot förekommer. Under år 2020 har verksamheten nått 700 individer och haft 273 föreläsningar.

Inom Kultur- och fritidsförvaltningens förebyggande arbete för att barn inte ska utsättas för sexuellt våld är inte direkt kopplat till specifika uppdrag utan finns i allt ungdomsarbete som en viktig grund. Att uppmärksamma barn som blir utsatta finns i det relationsbyggande arbete som utförs i all ungdomsverksamhet som till exempel fritidsgårdarna, Ung Puls, Skylten, Agora etc. Om personal misstänker, upptäcker eller att barn berättar så har man skyldigheten att anmäla till Social- och omsorgsförvaltningen. På alla våra kommunala mötesplatser tar man upp ämnen och jobbar med teman för ungdomar med frågor kring våld i alla former och annan utsatthet. Man arbetar också kontinuerligt att fortbilda personalen kring dessa frågor. Förvaltningen har också ett samarbete med polisen för att sprida information och förebygga de risker som nätet har när det gäller dessa frågor.

Inom skolområdet så genomförs löpande kompetensinsatser för att vi ska säkerställa att personalen har kunskap inom området för att jobba både förebyggande och för att identifiera tecken och veta hur de då ska agera. Bland annat föreläste Ulrica Stigberg som är författare och präst HT 2020 för alla skolkuratorer. Hon jobbar med inriktning på samtal i Fryshuset i Stockholm. Hon är en flitigt anlita föreläsare inom ämnen som sexköp, pornografi och psykisk hälsa. Ulrica är en av författarna till boken "Visuell drog- om barn, unga och nätporr". Föreläsningen spelades in så att all elevhälsopersonal kunnat ta del av den i efterhand.

Flera skolor har också samverkan med Novahuset som arbetar mot sexuellt våld. De erbjuder föreläsningar för åk 4, 6, 8 samt gymnasiet. De pratar bland annat med eleverna om internet, integritet och kränkningar. Föreläsningar erbjuds även till vårdnadshavare samt skolpersonal.

Kommunledningsförvaltningen kommer att genomföra en förvaltningsövergripande utbildningsdag för ledningsgrupper under hösten, där erfarenhetsutbyte och samverkan kommer vara i fokus utifrån de utmaningar som identifierats i barnbokslut, däribland barns brottsutsatthet. Resultaten från barnbokslutet kommer också att lyftas och diskuteras i de olika förvaltningsövergripande forum som hållbarhetsenheten samordnar.

## **Hur säkerställer styrande minoriteten att dömda sexualförbrytare inte arbetar med skolungdomar?**

För arbete inom fritidshem, förskola och skola krävs sedan 2001 enligt skollagen att den som blir anställd visar ett särskilt utdrag ur belastningsregistret. Syftet med bestämmelserna om registerkontroll är att stärka barns och ungas skydd mot sexualbrott och andra grova brott.

Inom Kultur- och fritidsnämndens barn- och ungdomsverksamheter ska personal lämna in intyg från belastningsregistret före anställningen startar. Från och med 1 januari 2020 ska alla idrottsföreningar begära att de personer i föreningen som är ledare och tränare eller har direkt och regelbunden kontakt med barn och unga visar upp begränsat registerutdrag ur polisens belastningsregister. Kravet på utdrag ur belastningsregistret gäller kontakt/arbete med barn och ungdomar upp till 18 år.

Inom ramen för IOP tillämpar Novahuset regler enligt skollagen (2010:800) för uppvisning av personligt registerutdrag från Rikspolisstyrelsens belastningsregister för att säkerställa att personalen är lämpliga för uppdragen. Detta gäller även i de fall där volontärer från Novahuset deltar i aktiviteter på skolorna. Registerutdraget får vara högst ett år gammalt.

## **Hur arbetar styrande minoriteten för att informera ungdomar och vårdnadshavare om farorna och hoten som finns i den digitala världen?**

Begrepp som sexualitet, relationer, kön, jämställdhet och normer finns i flera av kurs- och ämnesplanerna. Det innebär att ansvaret för kunskapsområdet vilar på flera lärare och ska tas upp inom många kurser och ämnen. Just nu pågår det ändringar i läroplanen om sexualitet, samtycke och relationer och ska ske återkommande i alla skolformer med undantag för vuxenutbildningen. Rektor har ansvar för att kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer och hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.

Samtliga kuratorer och skolsköterskor har tillgång till HÅLSA-materialet där man redan i åk 3 pratar med eleverna om risker på nätet under lektionen "digitalisering och hälsa". I åk 5 fortsätter samtalet med hälsorisker på nätet och fokuserar på kränkningar och grooming. Till hösten kommer det även finnas en lektion för åk 6 om samtycke, sex samt porr på nätet. Flera skolor arbetar med detta förebyggande utbildningsmaterial. Många skolor och klasser arbetar också med Maria Dufvas bok och lärarhandledning "Värsta bästa nätet". Maria Dufva föreläste för alla kuratorer för 2 år sedan. Boken hjälper elever bli säkra och trygga på sociala medier, i chattar och spel.

Novahuset har startat uppsökande online riktat till barn och unga. Novahusets personal finns på digitala sociala plattformar som är populära bland barn och unga för att i reell tid kunna svara på frågor och även uppmärksamma risker och situationer som kan leda till att övergrepp uppstår. Novahuset samarbetar även med Region Östergötland och polisen. Polisen har utsett ett särskilt kontaktperson som handleder och samarbetar med Novahuset för att fånga risksituationer/förövare på internet samt vägleda personalen i bevisfrågor.

***Åsa Wennergren (L)***

Kommunalråd

Ordförande i bildningsnämnden